
	Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 1/14	
	Druh dokumentu: INSTRUKCE	Vydání: 1	
	Identifikační označení: QI -75-01-10	Výtisk číslo: 1	

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

QI -75-01-10

Tato instrukce je majetkem SOU a SOŠ, SČMSD, Znojmo, s.r.o. a jeho poskytování jiným osobám, než k tomu určeným, je možné pouze se souhlasem ředitele školy.

Zpracovala:	Mgr. Jana Kamarádová	Datum – Podpis:	1.9.2019
Schválil:	Mgr. Libor Hanzal	Datum – Podpis:	1.9.2019

Nahrazuje:	QI 75-01-09, QI 75-01-24
Platnost od:	1. 9. 2019
Účinnost od:	1. 9. 2019

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 2/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) jsou na naší škole rozděleni do čtyř hlavních skupin. Jedná se o žáky:

- se specifickými poruchami učení
- se sociálním znevýhodněním
- se zdravotním znevýhodněním
- nadané

Při vzdělávání žáků se SVP škola postupuje dle:

- zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- školního vzdělávacího programu (dle studovaného oboru nabídky školy)
- závěrů odborného psychologického vyšetření
- doporučení školského poradenského zařízení (pedagogicko- psychologická poradna, dále jen PPP, speciálně-pedagogické centrum, dále jen SPC)
- závěrů odborného lékařského vyšetření
- poznatků plynoucích z pedagogické diagnostiky
- vyjádření zákonných zástupců žáka

Péči o žáky s SVP je pověřen koordinátor, který pracuje v rámci školních poradenských služeb, dále příslušná předmětová a metodická komise. Pedagogičtí pracovníci jsou na počátku a dále i v průběhu celého školního roku seznamováni s obecnou charakteristikou speciálních vzdělávacích potřeb, s konkrétními postupy práce u jednotlivých žáků a také s různými formami a metodami reedukace těchto jedinců.

U většiny žáků, pro které je nutné přizpůsobit podmínky výuky, je doporučeno školským poradenským zařízením poskytování podpůrných opatření určitého stupně. Ve výuce pracují žáci různého znevýhodnění a jsou odpovídajícím způsobem vzděláváni a hodnoceni. Vyučující po dohodě s žákem, zákonným zástupcem a koordinátorem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami volí takové formy výuky, jako je práce ve skupinách, pomoc spolužáků ve výuce, doučování před nebo po vyučování, domácí úkoly s takovou náročností zadání, aby byl žák schopen úkol splnit a nebyl zbytečným způsobem stresován z neúspěchu.

Vyučující v hodinách postupují dle doporučení ŠPZ a po individuální domluvě s žákem, zákonným zástupcem a koordinátorem pro žáky se SVP volí takové metody, které žákovi nejlépe vyhovují.

Každý vyučující má pro žáky se SVP určené konzultační hodiny, které mohou žáci vždy po předchozí domluvě využívat dle potřeby. Ty mohou využívat žáci nejen k dovysvětlení nového učiva, ale rovněž třeba k dopomoci s domácími úkoly. Konzultace se mohou zúčastnit žáci sami nebo se zákonným zástupcem, kteří mohou od vyučujícího získat cenné podněty a rady k tomu, aby byli sami schopni se svým dítětem doma pracovat a pomáhat s přípravou na výuku.

Podpůrná opatření

Školské poradenské zařízení při vyšetření doporučí potřebný stupeň podpůrných opatření (dále jen PO), které po konzultování a odsouhlasení pověřeným pracovníkem školy uvede v tzv. doporučení

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 3/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, to následně odešle předem domluveným způsobem škole a ta na jeho základě začne žákovi podpůrná opatření poskytovat.

Cílem úprav je především vyrovnávat podmínky ke vzdělávání žáka, které mohou být ovlivněny mírnými problémy nebo závažnými obtížemi, které jsou způsobeny:

- nepřipraveností žáka na školu
- odlišnými životními podmínkami
- odlišným kulturním prostředím, ze kterého žák vstupuje do vzdělávání
- nepříznivým aktuálním zdravotním stavem, který může ovlivňovat vzdělávání žáků nebo je příčinou zdravotní znevýhodnění (postižení) žáka.

Podpůrná opatření představují podporu pro práci pedagoga se žákem, kdy jeho vzdělávání v různé míře vyžaduje upravit průběh jeho vzdělávání. Dělí se na 5 základních stupňů podle rozsahu a obsahu (dále jen PO1 – PO5) a lze je různě kombinovat.

Podpůrná opatření 1. stupně (PO1) poskytuje škola dle vlastního uvážení. PO2 – PO5 navrhuje a metodicky provádí vždy školské poradenské zařízení.

ŠPZ může doporučit opatření, která zahrnují:

- úpravu metod a forem vzdělávání žáka
- podporu školním poradenským pracovištěm
- úpravu obsahu vzdělávání a případně i úpravu výstupů ze vzdělávání u žáků, kde je tato úprava možná a nezbytná
- organizaci vzdělávání (organizace výuky, volnočasových aktivit, prostorového uspořádání, práce s délkou vyučovací hodiny, délka přestávky, počet žáků ve třídě nebo skupině.....)
- IVP
- personální podporu pro práci pedagoga- asistent pedagoga, další pedagogický pracovník, školní psycholog/školní speciální pedagog,...
- podporu pro žáka - tlumočnick do českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící, průvodce pro orientaci v prostoru, osobní asistent nebo přítomnost další osoby
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek,
- využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a náhradních komunikačních systémů
- prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o 2 roky
- úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
- metodickou podporu v intenzivní podobě ze strany ŠPZ po dobu 6 měsíců v případech, kdy škola vzdělává žáka, jehož vzdělávání a nastavení podpůrných opatření vyžaduje těsnou spolupráci s odborníky ŠPZ
- hodnocení žáka – školské zařízení doporučuje přesně, jak je třeba zohlednit specifika žakových obtíží v jeho hodnocení a sebehodnocení, jak pracovat s kritérii, s motivací a s postoji žáků ke vzdělávání

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 4/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

Pedagogická intervence

Od 1. 2. 2021 se pedagogická intervence přesouvá do PO 1. stupně – a pro žáka se stává dostupnou okamžikem identifikace a rozhodnutím ředitele školy.

Stává se (jako soubor podpůrných nástrojů) součástí práce pedagogického pracovníka viz **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných - § 4a – pedagogická intervence:**

- slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka.
- poskytuje základní škola, školní družina, školní klub nebo střední škola.
- se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně.
- souběžně využívá více žáků, je-li to možné a vhodné.

Pedagogická intervence má charakter přímé pedagogické činnosti (práce s žákem v hodině – individuální či skupinová práce) + práce související s přímou pg. činností (příprava učebních materiálů uzpůsobených individuálním potřebám žáka).

PO 1. stupně – škola provádí minimální úpravy metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Úpravy kompenzují u žáků – pomalejší tempo práce, drobné obtíže ve čtení, psaní, počítání, problémy se zapomínáním, drobné obtíže v koncentraci pozornosti.

Postup školy při zavádění pedagogické intervence:

1. **Vyučující v běžné hodině zjistí (identifikuje)**, že žák nenaplnuje očekávané vzdělávací výstupy (SVP) nebo je naopak naplňuje nad očekávání (nadaný) – viz příklady indikací K identifikaci je vhodný žák, který nemá zprávu z PPP a je ohrožen školní neúspěšností (5, N)
2. **Vyučující kontaktuje třídního učitele žáka** a informuje ho o zjištěních
3. **Třídní učitel informuje výchovného poradce/ metodika SVP nebo ředitele školy** o zjištěních, domluví termín schůzky za přítomnosti žáka a zákonného zástupce (TU, vyučující, žák, zákonný zástupce, VP/ředitel školy/zástupce ředitele školy)
4. **Schůzka k identifikaci** možné příčiny vzdělávacích obtíží nebo potřeb nadaného žáka. **O zahájení pedagogické intervence rozhoduje ředitel školy.** Návrhy na podpůrná opatření (**pedagogickou intervenci**) nebo případné podpory pro nadané žáky budou zpracovány do **Plánu pedagogické podpory (PLPP)** žáka – zpracuje VP/ metodik SVP s TU a vyučujícími jednotlivých předmětů. Ze schůzky bude také sepsán **zápis z jednání** a schůzka bude zaznamenána do **přehledu jednání se žáky a zákonnými zástupci.**
5. V případě, že indikací výukových obtíží jsou např. zdravotní postižení (zrakové, sluchové, tělesné, mentální), vady řeči, podezření na závažné vývojové poruchy učení a chování nebo kombinace více těchto postižení, doporučuje škola zákonnému zástupci vyšetření v ŠPZ.
6. O PLPP informuje TU žáka a jeho zákonného zástupce, který PLPP podepíše.

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 5/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

7. **Po 3 měsících od zahájení pedagogické intervence se vyhodnocuje** efektivita a úspěšnost této intervence. V ideálním případě je intervence ukončena (došlo u žáka ke zlepšení). Pokud potíže přetrvávají a nedochází ke zlepšení při dodržování opatření, tak se žákovi a zákonnému zástupci doporučí vyšetření v ŠPZ.

Příklady indikací, pro které je pedagogická intervence vhodná:

- zdravotní omezení
- delší nemoc
- nezvládnutí distanční výuky
- nedostatečné výsledky v dosahování očekávaných výstupů
- málo podnětné rodinné prostředí
- nedostatečná vnitřní motivace žáka
- střídání škol např. z důvodu střídavé péče
- málo podnětné sociokulturní zázemí
- nefunkční sociální vztahy ve třídě
- možná oběť šikany
- nesamostatnost při plnění úkolů jak při výuce, tak v domácím prostředí
- nesamostatnost při využívání učebních zdrojů či technologií
- úzkostnost a stresovost, například z důvodu tlaku okolí na výkon
- dílčí oslabení v některých oblastech v důsledku nadání v oblastech jiných
- potřeba rozvoje nadání
- výrazný zájem o určitou vzdělávací oblast
- znalosti z určité vzdělávací oblasti nad rámec školního kurikula
- vynikající výsledky v dosahování očekávaných výstupů
- žák se intenzivně věnuje určitému oboru i v zájmových aktivitách atp.

Možná dílčí opatření, která lze zahrnout do pedagogické intervence:

- úprava pedagogických strategií
- srozumitelnější formulace vzdělávacích cílů
- úprava způsobu zadávání učebních úkolů
- úprava způsobu zadávání úloh určených k hodnocení
- vysvětlení hodnocení a vztahu mezi učebními aktivitami a hodnocením
- výroba či nákup a používání jednoduchých podpurných učebních pomůcek/přehledů/pracovních listů či sešitů
- příprava zadání pro domácí přípravu a domácí procvičování
- podpora vytváření návyků a postupů souvisejících s domácí přípravou
- cílená individualizace přímo ve vyučování
- individuální pomoc s plněním úkolů
- cílená rozvíjení klíčových kompetencí k učení a k řešení problémů,
- intenzivnější práce s dovednostmi žáka získanými mimo školu (např. v neformálním vzdělávání, při volnočasových aktivitách nebo získáváním funkčních dovedností od rodičů či prarodičů – např. řemeslo, chovatelství, umělecká činnost atp.),
- příprava podnětných studijních úkolů pro nadané
- uvádění učebních témat do souvislostí

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 6/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

- zařazování rozšiřujícího učiva
- příprava komplexnějších úkolů pro nadané

Podmínky pro splnění podmínek pro vzdělávání dle plánu pedagogické podpory:

- neúspěšnost po dobu alespoň tří měsíců vzdělávání (školní, distanční výuka) – žák může mít pouze dočasné zdravotní či osobní potíže, které mohou dočasně ovlivnit školní výsledky,
- žák předložil lékařskou zprávu, která prokazatelně dokazuje, že zdravotní komplikace znesnadňují vzdělávání a mohou být důvodem školní neúspěšnosti,
- žák musí prokazatelně vyvíjet snahu a aktivitu pro zlepšení školních výsledků,
- žák musí mít snahu využívat individuálních konzultací vyučujících,
- zákonný zástupce žáka komunikuje s TU i s vyučujícími a konzultuje možné způsoby podpory a pomoci při vzdělávání žáka,
- žák je evidován ve školském poradenském zařízení a dle změny vyhlášky (viz výše) se stupeň PO 2 přesunul na PO1,

V případě, že ředitel školy rozhodne o vzdělávání žáka dle plánu pedagogické podpory, do 30i dnů od jednání bude vystaveno ROZHODNUTÍ O VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKA DLE PLÁNU PEDAGOGICKÉ PODPORY, ve kterém budou zahrnuty podmínky vzdělávání jak pro školu, tak pro žáka a zákonné zástupce. V rozhodnutí budou uvedeny také způsoby hodnocení žáka a termín, po kterou bude PLPP poskytován. V případě zlepšení školních výsledků žáka nebo neplněním podmínek uvedených v PLPP může být rozhodnutím ředitele školy vzdělávání dle PLPP ukončeno. Žák nebo zákonný zástupce může požádat o ukončení vzdělávání dle PLPP i před ukončením doby 3 měsíce, na kterou bude PLPP vždy vystavován.

Postupy vedoucí ke zmírnění projevů sociálního znevýhodnění

Žáci se sociálním znevýhodněním jsou ti, kteří:

- pochází z rodinného prostředí s nízkým sociokulturním postavením, jsou ohroženi sociálně patologickými jevy
- mají nařízenou ústavní výchovu nebo uloženou ochrannou výchovu
- mají postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky

Na žáky, zařazené do této skupiny, se vztahuje ze strany školy tato pomoc:

- osvobození od platby školného (pouze v závažných případech; o závěru rozhoduje ředitel školy ve spolupráci s TU a metodikem pro žáky se sociálním znevýhodněním)
- osvobození od platby exkurzí, výletů, besed a aktivit nad rámec běžné teoretické výuky (pouze v závažných případech; rozhoduje ředitel školy ve spolupráci s TU a pro žáky se sociálním znevýhodněním)
- zapůjčení všech učebnic (výjimečně i pracovních sešitů), které musí žák na konci školního roku vrátit v původním nezníčeném stavu (pouze v závažných případech; rozhoduje ředitel školy ve spolupráci s TU a koordinátorem-pro žáky se sociálním znevýhodněním)

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 7/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

Po celou dobu studia je koordinátor–pro žáky se sociálním znevýhodněním v přímém kontaktu s žákem, jeho zákonnými zástupci a třídním učitelem. Formou pohovorů zjišťuje situaci a přímo se podílí na zajišťování vhodných podmínek pro studium žáka na škole.

Postupy vedoucí ke zmírnění projevů zdravotního znevýhodnění

Za žáky se zdravotním postižením se považují žáci s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem a vývojovými poruchami učení nebo chování.

Vyučující ve výuce postupují dle doporučení ŠPZ a dle lékařské zprávy. Po individuální domluvě s žákem, zákonným zástupcem a metodikem pro žáky se SVP volí vyučující takové metody, které žákovi nejvíce vyhovují.

Žáci s tělesným postižením

Tuto skupinu tvoří jedinci s omezenou schopností samostatného pohybu v důsledku poškození podpůrného či pohybového aparátu.

Mezi doporučené postupy práce ve výuce patří: např. využívání různých kompenzačních a podpůrných pomůcek usnadňujících žákovi práci v hodině, úplné nebo částečné osvobození od tělesné výchovy, častější přestávky ve fyzicky náročných situacích.

Žáci se smyslovými vadami

a) se zrakovým postižením

Do této kategorie jsou zařazeni žáci s různými druhy a stupni snížených zrakových schopností.

Mezi doporučené postupy práce ve výuce patří: např. využívání různých kompenzačních a podpůrných pomůcek usnadňujících žákovi práci v hodině (lupa, nakopírované texty s dostatečně velkým písmem), umožnění žákovi sedět v prvních lavicích před tabulí.

b) se sluchovým postižením

Do této kategorie jsou zařazeni žáci s různými druhy a stupni snížených sluchových schopností.

Mezi doporučené postupy práce ve výuce patří: např. využívání různých kompenzačních a podpůrných pomůcek usnadňujících žákovi práci v hodině (naslouchadla, nakopírované texty), umožnění žákovi sedět v prvních lavicích před tabulí, přizpůsobení hlasitosti projevu vyučujícího dle jeho možností.

c) s vadami řeči

Mezi vady řeči patří problémy s výslovností, vyjadřováním a také potíže s komunikací.

Mezi doporučené postupy práce ve výuce patří: např. využívání různých kompenzačních a podpůrných pomůcek usnadňujících žákovi práci v hodině, nevyvolávat žáka k tabuli, písemný projev preferovat před ústním zkoušením, nevyvolávat žáka ke čtení před třídou.

Žáci s PAS

Porucha autistického spektra je jednou z nejzávažnějších poruch dětského mentálního vývoje. Jedná se o vrozenou poruchu některých mozkových funkcí a důsledkem je, že dítě dobře nerozumí tomu,

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 8/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

co vidí, slyší a prožívá. Duševní vývoj dítěte je díky tomuto handicapu narušen převážně v oblasti komunikace, sociální interakce a představitosti.

Vyučující ve výuce postupují dle doporučení ŠPZ, popř. lékařské zprávy či psychologa. Po individuální domluvě s žákem, zákonným zástupcem a metodikem pro žáky se SVP volí vyučující takové metody, které žákovi nejvíce vyhovují.

Pravidla prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Porucha autistického spektra (dále jen PAS) je skupina poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V mezinárodní klasifikaci jsou označovány jako pervazivní vývojové poruchy. Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v oblastech:

- sociální interakce a sociálního kontaktu,
- verbální i neverbální komunikace,
- v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů a aktivit.

Specifika v chování žáků s poruchou autistického spektra

Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS různorodé i přesto, že se může jednat o stejný typ autistické poruchy.

Můžeme se setkat s:

- různou mírou rozvoje řeči,
- různými intelektovými schopnostmi,
- různým stupněm zájmu o sociální kontakt,
- častými stereotypními pohyby, zvláštními zájmy,
- omezenými schopnostmi sdílet s ostatními dětmi radost a zájmy,
- rigidním a kompulzivním chováním,
- atd.

Je nutné mít na paměti, že při zátěžové situaci může jedinec s PAS opomíjet základní životní potřeby (fyziologické potřeby, příjem tekutin a potravy...). Při vypozerovaném neklidu a tenzi je důležité nabídnout žákovi pití, připomenout jídlo.

Pravidla předcházení rizikovému chování

Proto, abychom úspěšně předcházeli vzniku rizikového chování u žáků s PAS, je nutné dodržovat pravidla, která žákovi pomáhají k navození klidu.

Jedná se o pravidlo:

1. přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
2. jasné a konkrétní motivace
3. vyšší míry tolerance
4. důslednosti přístupu
5. vyšší míry vizuální podpory
6. nadstandardního řešení obtíží s pozorností

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 9/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

7. vyšší míry vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací
8. vyšší míry pomoci v některých situacích, ve kterých je třeba uplatnit praktický úsudek
9. možnosti odpočinku a relaxace

Spolupráce škola – zákonný zástupce – odborník

Aby byly zajištěny potřebné atributy pro klidný učební proces žáka s PAS, je nutné nastavit pravidla, která budou do vyučovacího procesu zavedena a aplikována.

Vzdělávacího procesu žáka s PAS se účastní:

- pedagog,
- asistent pedagoga,
- zákonný zástupce žáka,
- výchovný poradce, případně školní metodik prevence,
- odborný pracovník (pracovník školského poradenského zařízení, neurolog, psycholog, speciální pedagog...).

Podstatné pro předcházení krizové situace je, aby byl zachován rovnocenný přístup všech zúčastněných na vzdělávacím procesu žáka. Vztah školního a rodinného prostředí musí být založený na důvěře, ochotě, spolupráci, otevřené komunikaci a musí být oproštěn od vzájemného zpochybňování a podrývání autority směrem k druhé straně.

Postup školy pro prevenci vzniku krizových situací u žáků s PAS

1. Vedení školy stanovilo pedagogického pracovníka, který komunikuje s pracovníkem školského poradenského zařízení, v jehož péči daný žák s PAS je. Jedná se o koordinátora pro práci s žáky s SVP.
2. Tento pracovník předává informace potřebné pro vzdělávací proces všem pracovníkům školy, kteří jsou s žákem v kontaktu.

Jedná se o:

- vedení školy,
 - třídního učitele,
 - asistenta pedagoga,
 - výchovné poradce,
 - osoby zajišťující praktickou výuku,
 - provozní pracovníky školy.
3. TU, asistent pedagoga nebo pověřený pracovník jsou v úzkém kontaktu se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je informují o vzdělávacím procesu. V případě akutní změny stavu žáka informují zákonného zástupce neprodleně.
 4. Při práci s třídním kolektivem dbá TU a vyučující daného předmětu na to, aby byly respektovány potřeby všech žáků ve třídě.
 5. Pro prevenci problémových situací je vytvořen krizový plán (viz příloha)

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 10/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka	
Datum narození	
Místo trvalého pobytu	
Kontaktní údaje na zákonného zástupce (v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)	
Název a adresa školy/ ročník:	
Ošetřující lékař/odborný lékař: (na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)	
Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:	
Třídní učitel:	
Asistent pedagoga:	
Ostatní vyučující žáka:	
Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):	
Aktuální zdravotní stav žáka:	
Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):	
Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):	
Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodné	

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 11/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:

Místo, datum:

Zpracoval/a:

Podpis ředitele školy:

Ve všech případech je nutné postupovat dle doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, jež vystaví školské poradenské zařízení. Na základě inkluzivního vzdělávání lze žákovi poskytovat podpůrná opatření s normovanou finanční náročností (NFN), kdy kompenzační pomůcka (personální / nepersonální) je žákovi k dispozici po celou dobu jeho studia na škole. Kompenzační pomůcky pořízené na základě NFN jsou a zůstávají majetkem školy, nikoli žáka. Žák má pomůcky pouze v zapůjčení a je povinen je po ukončení studia vrátit škole nepoškozené a v původním stavu.

Identifikace žáků ohrožených školním neúspěchem či předčasným odchodem ze systému vzdělávání

Tato diagnostika slouží k vytipování žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem a škola má možnost jim nabídnout podporu nebo je zapojit do aktivit, které eliminují jejich školní neúspěšnost.

Diagnostika slouží primárně pedagogům a vychází zejména z jejich pozorování, analýzy žakovské práce a produktů. Základním přístupem je pozorování žáka, kdy pedagog identifikuje (rozpoznává):

- způsoby jeho učení, volbu pracovních postupů a myšlenkových pochodů
- způsoby řešení problémových (kritických) situací

Identifikace způsobů učení, volba pracovních postupů a myšlenkových pochodů

Pedagog určí žáka ohroženého neúspěšností na základě zodpovězení níže uvedených otázek, na které odpovídá ANO x NE a ve výsledku převažují záporné odpovědi:

- Pracuje žák samostatně a systematicky?
- Přípravuje se žák pravidelně na výuku? Plní domácí úkoly?
- Má žák problém s osvojením nového učiva?
- Pamatuje si žák nové učivo?
- Aplikuje nové poznatky v dalším učivu, praxi?
- Umí žák rozeznat chybu a dále s ní pracovat?
- Koncentruje se žák po celou vyučovací hodinu? Reaguje na všechny pokyny pedagoga a plní všechny úkoly?
- Je žák schopen kreativně myslet a slovně popsat své myšlenkové operace?

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 12/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

- Je žák v procesu vzdělávání motivován odměnou (známkou), možností získání nových poznatků?
- Prožívá žák neúspěch? Pokud ano, je to každý den?
- Odráží se případný neúspěch žáka v jeho dalším chování a prožívání? (projevy smutku, agrese, lítosti...)

Způsoby řešení krizových situací

U žáků ohrožených školním neúspěchem či předčasným odchodem ze vzdělávání pozoruje pedagog níže uvedené způsoby, jakými reagují na případný neúspěch:

- lhaní
- výmluvy
- krádeže
- verbální agrese vůči vrstevníkům
- verbální agrese vůči dospělým, zejména pedagogům
- fyzická agrese vůči sobě
- fyzická agrese vůči vrstevníkům
- fyzická agrese vůči dospělým, zejména pedagogům
- šikana – agresor
- šikana – oběť
- šikana – informátor
- záškoláctví – skryté (s vědomím rodičů)
- záškoláctví – pravé (obelhávání rodičů)
- útěky ze školy
- odmítání školy (vznik fobie)
- vandalismus
- užívání návykových látek
- závislost

Jestliže se vyskytuje u žáka alespoň jeden z výše uvedených způsobů reakce na neúspěch v závažnějším rozsahu, doporučuje se rozhovor s žákem (i jeho zákonným zástupcem), či zařazení do aktivity podporující školní úspěšnost.

Aktivity podporující školní úspěšnost:

- konzultační hodiny pedagogů
- kroužky
- školní kluby
- doučování
- projektové dny
- využívání ICT a kompenzačních pomůcek
- spolupráce s odborníkem z praxe

Postupy vedoucí k podpoře žáků s nadáním

Rozvoj nadání u žáka podporujeme a koordinujeme v následujících bodech:

- zjišťování a specifikace nadání – preidentifikace
- spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen PPP) a zákonnými zástupci žáka

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola, SČMSD, Znojmo, s.r.o.	List číslo: 13/14
Instrukce Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Vydání: 1

- úpravy vzdělávání
- obohacování učiva
- nabídka volitelných a nepovinných předmětů dle oboru
- nabídka specializovaných kurzů a kroužků dle oboru a specializace školy
- účast a pomoc při organizaci mimoškolních aktivit a akcích pro sociální partnery školy
- zapojení do projektů, vzdělávacích aktivit a středoškolské odborné činnosti (SOČ)
- vytvoření individuálních vzdělávacích plánů, doporučí-li ŠPZ jejich sestavení
- vedení dokumentace

Vzdělávání nadaných žáků probíhá za spolupráce učitelů, třídních učitelů, koordinátora rozvoje nadání, výchovného poradce, vedení školy a PPP. Škola se aktivně zapojuje do preidentifikace nadání. Žáci s předpokládaným nadáním (resp. jejich zákonní zástupci) jsou o zjištění informováni a obdrží doporučení k vyšetření rozumového nadání v PPP. Na základě zprávy poradenského pracoviště a dohody se žákem a jeho zákonnými zástupci je žák vzděláván v souladu s doporučením.

Způsob vzdělávání a rozvoje schopností nadaných žáků monitoruje koordinátor pro rozvoj nadání a výchovný poradce školy formou osobních konzultací se žákem, jeho zákonnými zástupci a patřičnými učiteli (třídní učitel, učitelé teoretických a odborných předmětů, učitelé odborného výcviku).

Vzhledem k zaměření školy evidujeme i žáky, kteří projevují praktické nadání v rámci navštěvovaného oboru. Tito žáci jsou zařazováni do oborových soutěží, mimoškolních aktivit, spolupracují aktivně a samostatně se sociálním i partnery školy a jsou vzornými reprezentanty školy i při komunikaci školy s veřejností či budoucími žáky školy.

Sportovní a pohybové nadání je rozvíjeno v předmětu tělesná výchova a ve sportovních kroužcích a akcích školou organizovaných. U vrcholových sportovců, kterým tréninkový plán narušuje výuku a docházku do školy, koordinátor eviduje tréninkový plán a jeho rozsah. Takový žák je povinen škole předložit tréninkový plán, který je průběžně aktualizován a seznámit se s pravidly pro sportovce. Pro jejich dodržování a fungování je nutná důsledná spolupráce škola – žák – zákonný zástupce – trenér. V případě, že se žák – sportovec do výuky nepřipravuje dle předem dohodnutých pravidel, není škola povinna přihlížet ke zvýšené absenci.

